

Internet kot infrastruktura znanstvenega informiranja

Organizacija dokumentov v Internetu,
kvaliteta in verodostojnost dokumentov,
digitalna knjižnica.

Organizacija dokumentov na Internetu

- * Prevladujoč nosilec informacij na Internetu je dokument in ne njegov bibliografski nadomestek.
- * Omrežna informacijska orodja urejajo in nudijo dostop do dokumentov in ne bibliografskih nadomestkov.

Organizacija dokumentov na Internetu

- * Internet in še posebej WWW omogoča ponudbo in uporabo zelo različnih podatkovnih tipov.
- * Dokument je vsak samostojno dostopen informacijski objekt:
 - * članek,
 - * monografija,
 - * domača stran osebe ali inštitucije,
 - * seznam kazalcev na dokumente,
 - * rezultati poizvedbe...

Organizacija dokumentov na Internetu

- * Organiziranje dostopa do dokumentov večinoma ne predvideva zbiranja dokumentov na enem mestu - v zbirki dokumentov.
- * Organiziranje dostopa do dokumentov večinoma pomeni zbiranje
 - * kazalcev na dokumente in
 - * vsebinskih opisov dokumentov.
- * Kazalci na dokumente zbrani v informacijskem orodju (iskalniku), dokumenti večinoma nameščeni na strežnikih avtorjev.

Organizacija dokumentov na Internetu

- * Dokument je najmanj ena samostojna datoteka.
- * Vsak nebesedilni element multimedijskega dokumenta je samostojna datoteka.
- * V dokumentu, prikazanem na uporabnikovem zaslonu, so lahko zbrani strukturni elementi, ki izvirajo z različnih strežnikov v omrežju.
- * Problemi avtorskega prava niso zadovoljivo rešeni.

Kvaliteta in verodostojnost e-dokumentov

- * Spletno publiciranje je enostavno, kar povzroča eksponentno rast števila spletnih dokumentov.
- * Očiten je trend pridobivanja strokovnih in znanstvenih dokumentov preko omrežja.
- * Kvalitetni strokovni dokumenti na spletu so dobro skriti v množici ostalih.
- * Ni zanesljivega načina odkrivanja kvalitetnih in zaupanja vrednih dokumentov na spletu.

Kvaliteta in verodostojnost e-dokumentov

- * Iskalec se mora zanesti na podobne mehanizme, kot pri klasičnih dokumentih:
 - * recenzentska politika e-revij,
 - * zbirke dokumentov akademskih inštitucij,
 - * e-verzije klasičnih znanstvenih revij,
 - * viri, označeni s certifikati javnih ali poklicnih združenj (npr. HON)...

HON – Health on the Net Foundation

<http://www.hon.ch/>

- * Mednarodna organizacija s sedežem v Švici.
- * Cilj: postavljanje etičnih standardov za spletno publiciranje zdravstvenih informacij.
- * Usmerjanje laikov in medicinskih praktikov do zaupanja vrednih informacij na spletu.
- * Oznaka HON na spletni strani pove, da se avtor verjetno drži navodil in standardov organizacije.

Organizacija dokumentov na Internetu

- * Dva prevladujoča načina organizacije dokumentov na Internetu (spletu):
 - * sezname kazalcev na dokumente,
 - * zbirke kazalcev na dokumente.

Seznami kazalcev na dokumente

Kriteriji urejanja kazalcev:

- * kronološki,
- * abecedni,
- * geografski,
- * glede na hierarhijo pojmov v stroki...

Seznami kazalcev na dokumente

Prednosti seznamov kazalcev:

- * dokumenti urejeni po nekem kriteriju, npr. vsebinskih kategorijah, kar olajšuje iskanje,
- * večinoma vsebujejo netrivialne dokumente,
- * manjša možnost multiplikativnosti...

Pomanjkljivosti seznamov kazalcev:

- * velik vložek intelektualnega dela pri gradnji,
- * relativno majhna količina dokumentov,
- * neažurnost...

Uporabnost za znanstveno informiranje

- * Iskanje in spremljanje stabilnih virov dokumentov: e-revij, raziskovalnih skupin, digitalnih knjižnic...
- * začetni pregled področja...
- * Med večjimi in zanesljivejšimi je DMOZ – Open Directory project.
- * DMOZ temelji na >40.000 prostovoljnih urednikov, ki prijavljajo in klasificirajo kvalitetne spletne vire.

d m o z open directory project

[about dmoz](#) | [add URL](#) | [help](#) | [link](#) | [editor login](#)

Search [advanced](#)

Arts

[Movies](#), [Television](#), [Music...](#)

Business

[Jobs](#), [Industries](#), [Investing...](#)

Computers

[Internet](#), [Software](#), [Hardware...](#)

Games

[Video Games](#), [RPGs](#), [Gambling...](#)

Health

[Fitness](#), [Medicine](#), [Alternative...](#)

Home

[Family](#), [Consumers](#), [Cooking...](#)

Kids and Teens

[Arts](#), [School Time](#), [Teen Life...](#)

News

[Media](#), [Newspapers](#), [Weather...](#)

Recreation

[Travel](#), [Food](#), [Outdoors](#), [Humor...](#)

Reference

[Maps](#), [Education](#), [Libraries...](#)

Regional

[US](#), [Canada](#), [UK](#), [Europe...](#)

Science

[Biology](#), [Psychology](#), [Physics...](#)

Shopping

[Autos](#), [Clothing](#), [Gifts...](#)

Society

[People](#), [Religion](#), [Issues...](#)

Sports

[Baseball](#), [Soccer](#), [Basketball...](#)

World

[Deutsch](#), [Español](#), [Français](#), [Italiano](#), [Japanese](#), [Korean](#), [Nederlands](#), [Polska](#), [Svenska...](#)

Become an Editor Help build the largest human-edited directory of the web

Copyright © 1998-2002 Netscape

255 sites - 43,960 editors - 454,676 categories

Search the entire directory

Top: Health: Medicine (9,981)

[Description](#)
[FAQ](#)

- [Medical Specialties](#) (4,255)
- [Surgery](#) (1,980)

- [Alternative Medicine@](#) (5,395)
- [Basic Sciences](#) (46)
- [Dentistry@](#) (567)
- [Directories](#) (81)
- [Education](#) (683)
- [Employment](#) (97)
- [Hospitals](#) (1,979)
- [Informatics](#) (154)
- [Journals](#) (200)
- [Osteopathy](#) (209)
- [Pharmacology](#) (70)
- [Reference](#) (153)
- [Research](#) (74)

See also:

- [Business: Industries: Healthcare](#) (6,279)
- [Health: Conditions and Diseases](#) (13,834)
- [Health: Resources](#) (188)

This category in other languages:

- [Azerbaijani](#) (1) [Bulgarian](#) (10) [Catalan](#) (45)
- [Chinese](#) (3) [Danish](#) (43) [Dutch](#) (76)
- [Finnish](#) (6) [French](#) (520) [Galician](#) (1)

Search the entire directory**Top: [Health](#): [Medicine](#): [Medical Specialties](#) (4,255)**[Description](#)

- [Aerospace Medicine](#) (15)
- [Allergist](#) (68)
- [Anesthesiology](#) (61)
- [Behavioral Medicine](#) (19)
- [Cardiology](#) (220)
- [Community Health@](#) (22)
- [Critical Care](#) (8)
- [Dermatology](#) (124)
- [Diving Medicine](#) (13)
- [Emergency Medicine](#) (88)
- [Endocrinology](#) (33)
- [Epidemiology@](#) (57)
- [Family Medicine](#) (108)
- [Forensic Science@](#) (224)
- [Gastroenterology](#) (247)
- [Geriatrics](#) (56)
- [Hematology](#) (80)
- [Immunology@](#) (108)
- [Internal Medicine](#) (61)
- [Microbiology](#) (24)
- [Nephrology](#) (59)
- [Neurology](#) (267)
- [Nuclear Medicine](#) (26)
- [Ob-Gyn](#) (328)
- [Occupational Medicine](#) (22)
- [Oncology](#) (75)
- [Ophthalmology](#) (965)
- [Pain Management](#) (116)
- [Palliative Care](#) (46)
- [Pathology](#) (118)
- [Pediatrics](#) (122)
- [Podiatry](#) (106)
- [Psychiatry](#) (179)
- [Pulmonary Medicine](#) (97)
- [Radiology](#) (321)
- [Radiotherapy@](#) (29)
- [Rehabilitation Medicine](#) (73)
- [Rheumatology](#) (18)
- [Rural Health@](#) (38)
- [Sports Medicine](#) (62)
- [Surgery@](#) (1,980)
- [Toxicology](#) (6)
- [Tropical Health@](#) (18)
- [Wilderness Medicine](#) (24)

Specializirani sezname kazalcev

Hardin Meta Directory of Internet Health Sources

<http://www.lib.uiowa.edu/hardin/md/>

- * Kvaliteten in obsežen seznam, nastal v akademskem okolju, ki vsebuje kazalce na druge sezname, strani raziskovalnih skupin in medicinske dokumente za laike in medicinske profesionalce.

Specializirani seznami kazalcev

Studentmedics. Medical Student Resources.

<http://www.studentmedics.co.uk/>

- * Seznam gradijo študenti Medicinske fakultete v Liverpoolu.
- * Namen: zbiranje virov, ki bi lahko pomagali pri študiju.

Specializirani seznami kazalcev

<http://www.ctk.uni-lj.si/revije.html>

- * Seznam kazalcev na revije s področja naravoslovja in tehnike na Centralni tehniški knjižnici.
- * > 1200 revij založbe Elsevier s polnimi članki.
- * Seznam spletnih virov CMK.

Zbirke kazalcev na dokumente

- * Največje spletne zbirke kazalcev na dokumente in njihovi iskalniki (iskalna orodja) omogočajo iskanje preko dveh milijard dokumentov.

Spletni iskalniki

Google	www.google.com
Alta Vista	www.altavista.com
Excite	www.excite.com
All the Web	www.alltheweb.com
HotBot	hotbot.lycos.com
Northern Light	www.northernlight.com
Lycos	www.lycos.com

Spletni iskalniki

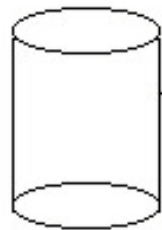
Dobro izpeljano - gradnja zbirke:

- * zbiranje podatkov z avtonomnimi programskimi agenti (robots, spiders, crawlers, worms...),
- * avtomatsko indeksiranje dokumentov

Delovanje avtonomnih programskih agentov

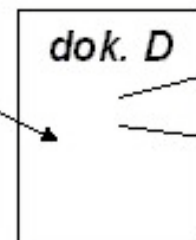
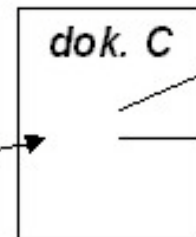
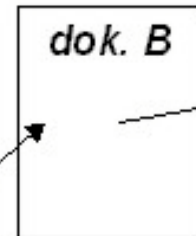
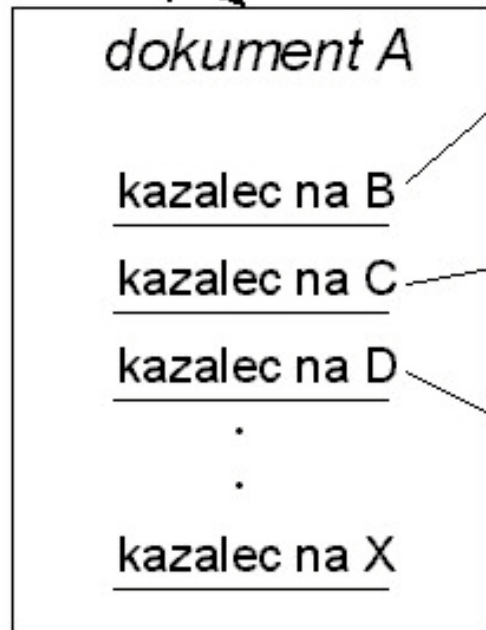
zbirka

robot

shranjevanje
podatkov o
vsebini

branje dokumenta

Iskalniki na spletu

Slabše izpeljano - iskalni vmesniki:

- * iskalni vmesnik vzpodbuja kratke iskalne zahteve (1-3 besede) - posledica slabše rangiranje poiskanih dokumentov,
- * iskalni vmesnik vzpodbuja uporabo logičnih operatorjev in ne opisovanja informacijskih potreb v naravnem jeziku - posledica so logične napake.

Uporabnost za znanstveno informiranje

- * Enostavne, vsebinsko dobro definirane iskalne zahteve (npr. ime in priimek),
ali
- * nastavitev iskalnika na operator ALI in
- * iskalna zahteva s čimvečjim številom dobro preišljenih ključnih besed in njihovih sinonimov.
- * nujna velika kritičnost pri presoji kvalitete in zanesljivosti dokumentov.

Digitalna knjižnica

- * Zbirka e-dokumentov in inštitucija, ki jo ureja,
- * dokumenti namenjeni rabi preko rač. omrežja,
- * načelo virtualnosti: brez prostorskih in časovnih omejitev,
- * Internet ni digitalna knjižnica.

Digitalna knjižnica

* Dobra d-knjižnica

- * je vsebinsko ali geografsko omejena (na strokovno področje ali produkcijo akademske inštitucije),
- * ni omejena glede oblike dokumentov,
- * vključuje le zaupanja vredne in stabilne dokumente,
- * uporablja dobra iskalna in prikazovalna orodja.

Digitalna knjižnica

- * Pogosto vsebuje dokumente za katere velja bolj sproščena zaščita avtorskih pravic:
 - * raziskovalna poročila,
 - * predtiski (preprinti),
 - * magisteriji, doktorati...
- * ali pa je uporabo treba plačati:
 - * e-verzije klasičnih raziskovalnih revij.

Primeri: NCSTRL

NCSTRL:

Networked Computer Science Technical Report Library, začetek 1995.

- * Na začetku 40 ameriških univerz z močnimi oddelki za računalništvo, danes več kot polovica mednarodnih akademskih inštitucij.
- * Gradnja d-knjižnice tehničnih in raziskovalnih poročil teh oddelkov.

Primeri: NCSTRL

- * Za vzdrževanje zbirke dokumentov zadolžene ustanove, kjer ti nastajajo.
- * Dokumenti na različnih strežnikih različno organizirani, enoten iskalni in bralni vmesnik razlike skrije.
- * Vsaka sodelujoča inštitucija opravi toliko dela, kot zmore glede na svoje tehnične in kadrovske zmožnosti.

Primeri: NCCTRL

- * Pojem dokument zajema različne pojavne oblike istega poročila:
 - * golo besedilo (za avtomatsko indeksiranje),
 - * HTML (za branje na spletu),
 - * Postscript (za tiskanje),
 - * bitna slika (za listanje strani po ikonah).

Primeri: NDLTD

- * NDLTD
Networked Digital Library of Theses and
Dissertations, začetek 1996.
- * Na začetku: magistrske in doktorske
dissertacije, branjene na ameriških univerzah
(letno 40.000 doktoratov, 160.000
magisterijev).
- * Danes več kot polovica sodelujočih izven
ZDA.

Primeri: NDLTD

- * Prvotni načrt: do leta 2000 na leto 100.000 enot v e-obliki.
- * V resnici počasnejše, vendar stabilno naraščanje.
- * Od leta 1997 nekatere ameriške univerze zahtevajo elektronsko obliko dizertacije kot pogoj za prijavo k zagovoru.